

Sygn. akt I C 335/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2017 r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział I Cywilny

Przewodniczący: SSR Aneta Kurdubska

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Woźniak-Wiliszewska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2017 r. we Włocławku

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej K. w Upadłości we W. przeciwko K. S.

o wydanie rzeczy ruchomej

1. nakazuje pozwanej K. S., aby wydała powodowi Syndykowi Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej K. w Upadłości we W. samochód osobowy marki O. (...), numer nadwozia (...) o numerze rejestracyjnym (...) rok produkcji 2006;
2. zasądza od pozwanej K. S. na rzecz powoda Syndyka Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej K. w Upadłości we W. kwotę 5.367 zł (pięć tysięcy trzysta sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 3 lutego 2017 r. pełnomocnik powoda Syndyka Masy Upadłości Spółdzielczej (...) - Kredytowej (...) w upadłości z siedzibą we W. wniósł o nakazanie pozwanej K. S. wydania powodowi samochodu osobowego O. (...) numer nadwozia (...), nr rejestracyjny (...), rok produkcji 2006 oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż w dniu 17 grudnia 2012 r. powód na podstawie umowy nr (...) udzieliła M. N. pożyczki pieniężnej (kredytu konsumenckiego) w kwocie 150.000 zł. Pożyczkobiorca zobowiązał się spłacić kwotę pożyczki wraz z odsetkami do dnia 30 grudnia 2016 r. Integralną część umowy stanowił załącznik nr 1 zawierający Regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...), który w par. 36 przewidywał, iż śmierć pożyczkobiorcy skutkuje postawieniem roszczenia o zwrot pożyczki w stan wymagalności. W tym samym dniu powód w celu zabezpieczenia swoich wierzycelności z tytułu umowy pożyczki, zawarł z K. S. (córką pożyczkobiorcy) umowę przewłaszczenia rzeczy na zabezpieczenie. Zgodnie z par. 2 umowy pozwana, jako przewłaszczająca przeniosła na powoda własność rzeczy ruchomej - samochodu O. (...) nr rej. (...), rok produkcji 2006, o wartości 35.000 zł- z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli pożyczka wraz z odsetkami i innymi należnościami zostanie spłacona w określonym w umowie terminie, przeniesienie własności traci moc, a przywłaszczający stanie się ponownie właścicielem rzeczy. Jednocześnie ustalono, iż przewłaszczający zatrzyma rzecz w swoim posiadaniu w charakterze biorącego w używanie i będzie jej używać w sposób odpowiadający jej właściwościom i przeznaczeniu do czasu całkowitej spłaty pożyczki lub do czasu otrzymania pisma zawierającego żądanie zwrotu powodowi użyczonych rzeczy ze względu na niespłacenie pożyczki w terminie.

Dalej podał, iż 25 października 2015 r. zmarł M. N.. Na podstawie testamentu notarialnego spadek nabyła z dobrodziejstwem inwentarza jego żona S. N.. Wskutek śmierci pożyczkobiorcy pożyczka została postawiona w

stan natychmiastowej wykonalności. S. N. nie uregulowała należności wynikających z umowy pożyczki, w związku z czym powód wystąpił przeciwko niej z pozwem i uzyskał nakaz zapłaty. Podniósł, iż w związku z brakiem spłaty zadłużenia zaktualizowało się uprawnienie powoda do zaspokojenia swej wierzytelności z przewłaszczonego samochodu osobowego. Jednocześnie wezwał pozwaną pismem z dnia 31 sierpnia 2016 r. do wydania przedmiotu umowy przewłaszczenia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Pozwana odmówiła wydania pojazdu.

Jako postawę prawną powództwa pełn. powoda wskazał art. 222 par. 1 k.c., wskazując, iż na podstawie zawartej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenia pożyczki, pozwana przeniosła na powoda prawo własności przedmiotowego pojazdu. Jednocześnie pozwana zachowała posiadanie pojazdu, powód zezwolił jej bowiem na korzystanie z niego w ramach użyczenia. Powód zażądał wydania pojazdu od pozwanej z powodu nie uregulowania pożyczki, w związku z czym umowa użyczenia, na której opierało się uprawnienie pozwanej do władania samochodem wygasła. W konsekwencji pozwana, odmawiając wydania pojazdu włada nim bez tytułu prawnego.

Postanowieniem z dnia 16 lutego 2017 r. udzielono zabezpieczenia powództwa poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania samochodu osobowego marki O. (...) nr rej (...) rok. Produkcji 2006.

W odpowiedzi na pozew pełn. pozwanej wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma pełn. pozwanej wskazał, iż pozwana odmówiła wydania pojazdu albowiem kwestionuje tytuł własności powoda. W ocenie pozwanej tak zawarta umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie nie przeniosła własności przedmiotowego samochodu na powoda czy też na (...) we W.. Wskazał, iż pozwana nigdy nie była i nie jest dłużnikiem powodowa ani osobistym ani rzeczowym to oznacza że pozwana nie mogła zabezpieczyć swojego długu. Pozwana co prawda zabezpieczyła dług swojego ojca, ale w takiej sytuacji dla ważności takiej umowy musi wystąpić przyczyna prawna - causa takiej czynności, ponieważ umowa przewłaszczenia jest czynnością causalną. Pełnomocnik dodał, iż pozwana nie zawierała nigdy z ojcem żadnej umowy zobowiązującej ją do zawarcia umowy przewłaszczenia (...) we W. i ta okoliczność była od początku znana i nie tylko akceptowana przez powodową Kasę. Wskazał, iż powód chciał mieć jedynie statystyczną umowę przewłaszczenia ze względu na procedury udzielania pożyczek obowiązujące w tym czasie u powoda, ale przedstawiciele powoda tłumaczyli pozwanej, że jeżeli pozwana nie podpisze poręczenia umowy pożyczki to umowa przewłaszczenia nie będzie miała żadnego skutku prawnego i nie będzie musiała oddać samochodu Kasie. Pełnomocnik podniósł iż taka sytuacja oznacza brak causy dla czynności prawnej, umowy przenoszącej własność samochodu na powoda, a brak causy przysporzenia po stronie powoda powoduje nieważność takiej czynności. Zdaniem pełn. powoda taka umowa przewłaszczenia nosi również cechy pozorności, tzw. pozorności zwykłej. Podniósł również, iż wierzytelność w stosunku do M. N. wygasła ze względu na jego śmierć a tym samym spowodowała wygaśnięcie zabezpieczenia w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 17 grudnia 2012 r. pomiędzy M. N. a Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo- Kredytową K. we W. doszło do zawarcia umowy pożyczki na kwotę 150.000 zł. Umowa została zawarta na okres od 17 grudnia 2012 r. do 30 grudnia 2016 r. z oprocentowaniem według zmiennej stopy procentowej wynoszącej w dniu zawarcia umowy 16,75% w skali roku. Jako zabezpieczenie spłaty pożyczki pożyczkobiorca wystawił i wręczył (...) weksel in blanco, opatrzony klauzulą „nie na zlecenie”. Jako zabezpieczenia umowy pożyczki ustanowiono: weksel in blanco, poręczenie wekslowe S. N., cesja wierzytelności z umowy oraz przewłaszczenie na zabezpieczenie samochodu o nr rej. (...) o wartości 35.000 zł. W par. 36 regulaminu udzielania kredytów i pożyczek... wskazano, iż w razie ustania członkostwa w tym w przypadku śmierci pożyczkobiorcy / kredytobiorcy, roszczenie o zwrot pożyczki/kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa.

Dowód: umowa pożyczki nr (...) z dnia 17.12.2012 r. - k. 15-18v, regulamin udzielenia pożyczek i kredytów... - k. 19-20

Wybór zabezpieczenia odbywa się na podstawie analizy wniosku o udzielenie pożyczki. M. N. zawierając umowę pożyczki z (...) jako sposób zabezpieczenia wskazał cesję wierzytelności z umowy najmu lokalu. Gdy okazało się, że

jest to zbyt małe zabezpieczenie jako kolejny sposób wskazał samochód córki i zawarcie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie. Na swoich pojazdach nie mógł ustanowić takiego zabezpieczenia, albowiem nie był ich właścicielem, miał je w leasingu lub w kredycie. Pozwana nie chciała być współpożyczkobiercą ani poręczycielem pożyczki M. N.. Na prośbę ojca wyraziła zgodę na udzielenie zabezpieczenia pożyczki M. N. poprzez zawarcie umowy przewłaszczenia samochodu O. (...) na zabezpieczenie udzielonej 17 grudnia 2012 r. pożyczki.

Dowód: zeznania świadka B. W. od 00:03:03 do 00:14:37, zeznania świadka M. F. od 00:17:24 do 00:35:12, zeznania świadka B. S. - k. 56-56v, zeznania pozwanej K. S. - k. 56v-57

W dniu udzielania pożyczki, pomiędzy (...) we W. a K. S. została zawarta umowa przewłaszczenia rzeczy na zabezpieczenie pożyczki udzielonej M. N. w dniu 17 grudnia 2012 r. W umowie określono, że przewłaszczający przenosi na (...) własność rzeczy (samochodu osobowego O. (...) z 2006 r.) , którego wartość określono na 35.000 zł, z zastrzeżeniem, że jeżeli w określonym w umowie terminie pożyczka zostanie spłacona, przeniesienie własności traci moc, a przewłaszczający staje się ponownie jej właścicielem. Jednocześnie K. S. oświadczyła, iż samochód będący przedmiotem umowy stanowi jej wyłączną własność, znajduje się w jej posiadaniu , nie jest obciążony prawami osób trzecich, a rozporządzenie nim przez przewłaszczającego nie podlega żadnym ograniczeniom ustawowym lub umownym. Ustalono również, że przewłaszczający pozostawia rzecz w swoim posiadaniu i może z niej korzystać do czasu otrzymania z (...) pisma zawierającego żądanie zwrotu użyzionej rzeczy, ze względu na niespłacenie pożyczki w przewidzianym terminie. Par. 7 umowy przewłaszczenia wskazano, iż SOK wezwie pisemnie przewłaszczającego do wydania przedmiotu przewłaszczenia w terminie 7 dni daty otrzymania wezwania. Umowa przewłaszczenia została podpisana przez pozwaną i przedstawiciela (...) - u. Został skserowany dowód osobisty pozwanej i dowód rejestracyjny. Jednocześnie również mąż pozwanej B. S. złożył oświadczenie, że jest mu znana treść umowy, jaką podpisała K. S. oraz, że wyraża zgodę na jej zawarcie. Integralną część umowy stanowił załącznik do Umowy przewłaszczenia rzeczy na zabezpieczenie w którym opisany był szczegółowo przedmiot zabezpieczenia - samochód osobowy O. (...) z 2006 r.

Dowód: umowa przewłaszczenia rzeczy na zabezpieczenie z 17 grudnia 2012 r. i załącznik nr 1 - k. 21-22, zeznania świadka M. F. od 00:17:24 do 00:35:12, zeznania świadka B. S. k. 56-56v

Samochód O. (...) rok produkcji 2006 wcześniej był leasingu u M. N.. Gdy stał się jego własnością, na rok przed zawarciem umowy przewłaszczenia, M. N. darował swojej córce K. S. samochód O. (...) rok produkcji 2006.

Dowód: zeznania świadka B. S. k. 56-56v, zeznania pozwanej K. S. - k. 56v-57

Dnia 25 października 2015 r. zmarł M. N.. Pożyczka została postawiona w stan wymagalności. Na podstawie testamentu notarialnego z 4 lutego 2014 r. spadek po nim z dobrodziejstwem inwentarza nabyła w całości jego żona S. N..

Dowód: kserokopia postanowienia z dnia 12 lutego 2016 r. sygn.. akt I Ns 2354/15, zeznania świadka B. S. k. 56-56v

Dnia 25 maja 2016 r. w sprawie I Nc 2729/16 w sprawie z powództwa (...) we W. przeciwko S. N. został wydany nakaz w postępowaniu nakazowym na kwotę 59.771,93 zł.

Dowód: kserokopia nakazu zapłaty z dnia 25 maja 2016 r. sygn.. akt I Nc 2729/16

(...) na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 31 maja 2016 r. został postawiony w stan upadłości likwidacyjnej. Syndykiem masy upadłości został ustanowiony K. G..

Dowód: postanowienie z dnia 31 maja 2016 r. V GU 23/16 - k.27

Pismem z dnia 31 sierpnia 2016 r. powód oświadczył pozwanej iż w celu zaspokojenia wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki nr (...) zawartej 17-12-2012 r. przejmuje własność przedmiotu zabezpieczenia - samochodu osobowego marki O. (...) rok produkcji 2006 r. i wezwał pozwaną do wydania samochodu w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Pismem z dnia 5 lipca 2016 r. pozwana odmówiła wydania samochodu.

Dowód: oświadczenie o przejęciu rzeczy i wezwanie do wydania rzeczy - k. 28, pismo z dnia 5 lipca 2016 r. - k. 29-29v, zeznania świadka B. W. od 00:03:03 do 00:14:37

Do spłaty z tytułu zaciągniętej przez M. N. pożyczki pozostało 59.771,93 zł

Dowód: kserokopia nakazu zapłaty z 25 maja 2016 r. I Nc 2729/16 - k. 26

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo powoda okazało się zasadne w oparciu o treść art. 222 par. 1 k.c..

Ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie dołączanych do akt sprawy dokumentów, którym Sąd dał wiarę w całej rozciągłości i których wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron, oraz na podstawie zeznań świadków i pozwanej. Sąd w całej rozciągłości dał wiarę również zeznaniom świadków oraz zeznaniom pozwanej, w zakresie jakim pokrywały się z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym. Z zeznań świadków jak i samej pozwanej wynika, że to M. N. wskazał jako sposób zabezpieczenia pożyczki zawarcie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenia, wskazując na samochód pozwanej, na co pozwana wyraziła zgodę. Nikt pozwanej nie zmuszał do zawarcia takiej umowy. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej i B. S., iż umowa przewłaszczenia miała jedynie znaczenie statystyczne i była zawarta jedynie dla pozorów, albowiem przeczą temu zeznania świadków B. W. i M. F., którym Sąd dał wiarę w całej rozciągłości. Nadto pozornosc umowy nie została przez pozwaną wykazana. Nadto należy zauważyć, iż to ojciec pozwanej wskazał na taki sposób zabezpieczenia pożyczki. Sposób ten nie został narzucony przez (...). Już ta okoliczność przeczy twierdzeniom pozwanej o pozornosci umowy.

Roszczenie windykacyjne obejmuje wydanie rzeczy w takim stanie, w jaki ona się znajduje w czasie realizacji roszczenia i przysługuje właścicielowi przeciwko osobie, która faktycznie włada jego rzeczą. Wobec zawartej umowy przewłaszczenia samochodu na zabezpieczenie pożyczki, braku spłaty zadłużenia, ziszczenia się warunku oraz oświadczenia (...) iż w celu zaspokojenia wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki nr (...) zawartej 17-12-2012 r. przejmuje własność przedmiotu zabezpieczenia - samochodu osobowego marki O. (...) rok produkcji 2006 r. roszczenia o wydanie pojazdu jest jak najbardziej zasadne.

W polskim prawie nie ma przepisów regulujących wprost istotę przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz sposobów ustanawiania takiego zabezpieczenia. Nie mniej jednak można stwierdzić, że przewłaszczenie na zabezpieczenie polega na przeniesieniu na rzecz wierzyciela prawa własności rzeczy przez dłużnika. O tego rodzaju zabezpieczeniu wspomina m. in. ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.), zgodnie z którą zabezpieczenie wierzytelności banku może być dokonane w drodze przeniesienia na bank przez dłużnika (**lub osobę trzecią**), do czasu spłaty zadłużenia, prawa własności rzeczy ruchomej lub papierów wartościowych. Powyższe nie oznacza jednak, że przewłaszczenie na zabezpieczenie może być ustanawiane wyłącznie na rzecz banków i może dotyczyć tylko ruchomości i papierów wartościowych. Na zasadzie swobody umów możliwe jest także szersze korzystanie z tej formy zabezpieczenia. Przewłaszczenie na zabezpieczenie jest umową zawieraną na podstawie art. 353¹ k.c. pomiędzy dłużnikiem -właścicielem rzeczy a jego wierzycielem, stosownie do której dłużnik przenosi na wierzyciela własność rzeczy w celu zabezpieczenia wykonania jakiegoś zobowiązania.

W praktyce najczęstszym przedmiotem przewłaszczenia na zabezpieczenie, obecnym w obrocie gospodarczym, są rzeczy ruchome. Warto zaznaczyć, że mogą być to zarówno rzeczy oznaczone co do tożsamości, innymi słowy konkretnie oznaczone, zindywidualizowane przedmioty takie jak np. samochód o określonym numerze rejestracyjnym, oraz rzeczy oznaczone wyłącznie co do gatunku, w przypadku których oznaczony jest tylko rodzaj tych rzeczy, kategoria np. stado krów.

Do ustanowienia rzeczy ruchomej jako przedmiotu przewłaszczenia na zabezpieczenie wierzytelności dochodzi na podstawie umowy zawartej pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem, lub osobą trzecią, która zwykle przybiera formę pisemną. Dzięki niej dochodzi do przeniesienia własności na rzecz wierzyciela rzeczy ruchomej na zabezpieczenie, któremu towarzyszy także przeniesienie posiadania. Należy także wskazać, że cechą charakterystyczną

przewłaszczenia na zabezpieczenie, którego przedmiotem jest rzecz ruchoma, jest umowne ograniczenie własności wierzyciela poprzez jego zobowiązanie się, że będzie mógł on zaspokoić się z nabytej w celu zabezpieczenia wierzytelności rzeczy ruchomej tylko w przypadku, jeżeli dłużnik nie wywiąże się z zabezpieczonego zobowiązania.

W umowie pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem/osoba trzecią sprecyzowane powinno zostać to, do czego między stronami doprowadzić może ewentualne wywiązanie lub niewywiązanie się ze zobowiązania przez dłużnika. Pod tym kątem można wyróżnić dwa zasadnicze sposoby umownej regulacji przejścia własności przewłaszczonej rzeczy. Po pierwsze, przewłaszczenie na zabezpieczenie własności rzeczy ruchomej może zostać zawarte pod **warunkiem zawieszającym** z określonym terminem, po upływie którego, własność rzeczy przejdzie automatycznie na wierzyciela zabezpieczenia własności, jeżeli dłużnik nie spełni ciążącego na nim zobowiązania. Drugą z możliwości jest zawarcie umowy, w której zastrzeżony zostanie **warunek rozwiązujący**. W takiej sytuacji osoba, na rzecz której ustanawia się zabezpieczenie w momencie zawarcia umowy staje się właścicielem rzeczy, natomiast wypełnienie warunku, innymi słowy spełnienie świadczenia przez dłużnika, skutkuje automatycznym powrotem własności rzeczy do dłużnika..

Z punktu widzenia funkcjonowania obrotu gospodarczego, bardzo istotną kwestią jest właściwe oznaczenie przedmiotu przewłaszczenia. Dłużnik przewłaszczający rzeczy na rzecz wierzyciela powinien bowiem oznaczyć przedmiot przewłaszczenia w tak sposób, aby bez trudu można było określić, że jest on własnością wierzyciela.

Należy podkreślić także, że w sytuacji, gdy przedmiotem przewłaszczenia stają się rzeczy zaznaczone co do gatunku, do ważności przeniesienia własności wymagane jest poza umową także wydanie rzeczy. Jeżeli przedmiotem przewłaszczenia są rzeczy oznaczone co do tożsamości przeniesienie własności przewłaszczanych rzeczy następuje z mocy samej umowy i nie jest tu konieczne wydanie rzeczy przez dłużnika. Przewłaszczenie na zabezpieczenie musi opierać się na ważnej podstawie prawnej (**causa cavendi**). Brak tej podstawy, powodujący nieważność przewłaszczenia na zabezpieczenie, zachodzi wtedy, gdy zostało ono dokonane dla pozorów, np. w celu pokrzywdzenia wierzycieli.

W uzasadnieniu uchwały z 5 maja 1993 r., III CZP 54/93, Sąd Najwyższy wskazał na istotną cechę umowy przenoszącej własność na zabezpieczenie, którą stanowi cel przeniesienia, jakim jest danie wierzycielowi zabezpieczenia polegającego na tym, że w razie niezapłacenia długu w terminie wierzyciel może – jako właściciel rzeczy – dokonać jej zbycia na zaspokojenie swojej wierzytelności, bez potrzeby zachowania jakichkolwiek formalności czy postępowania w interesie dłużnika. Z powołaniem się na poglądy nauki niemieckiej Sąd Najwyższy podkreślił ze szczególną mocą, że granicą dopuszczalności umów o przeniesienie na zabezpieczenie są: bezpieczeństwo obrotu, ochrona zaufania osób trzecich, jawność własności zbywcy (dłużnika) pozostającego w posiadaniu przewłaszczonej rzeczy. Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że odmiennie niż np. przy umowie sprzedaży, przewłaszczenie rzeczy w celu zabezpieczenia nie następuje z zamiarem trwałego wyzbycia się jej własności i już tylko z tego powodu wykluczone jest identyfikowanie stosunku przewłaszczenia w celu zabezpieczenia ze stosunkiem sprzedaży. Decyduje o tym nie tylko nazwa umowy, ale przede wszystkim treść stosunku prawnego wykreowanego przez oświadczenia woli prowadzące do jego nawiązania i ukształtowania wzajemnych praw i obowiązków stron.

Przewłaszczenie na zabezpieczenie może służyć do zabezpieczenia każdej wierzytelności. Mogą to być także wierzytelności, niewynikające z czynności bankowych. Rozszerzając możliwość zabezpieczenia na przedmiot osoby trzeciej wskazano, że ograniczenie osoby przewłaszczającego, tylko do dłużnika banku orzekło niedopuszczalność ustanowienia omawianego zabezpieczenia przez osobę trzecią. Wyrażna, obecna regulacja prawna stanowi, że osobą trzecią w rozumieniu art. 101 ust. 1 prawa bankowego, może być każdy podmiot. Przewłaszczenia mogłyby również dokonywać współwłaściciele rzeczy przewłaszczanej, przykładowo dłużnik banku i osoba trzecia. Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24.10.2001 r. (III CZP 58/2001, PB 2002, nr 3 s. 25-27) sformułowano również pogląd, iż dopuszczalne jest zabezpieczenie wierzytelności banku na podstawie umowy z osobą trzecią o przewłaszczenie rzeczy ruchomej stanowiącej własność tej osoby.

Z powyższych ustaleń wynika, iż stroną umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie może być poza dłużnikiem, również osobą trzecią. Dla ważności takiej umowy musi istnieć ważna przyczyna przysporzenia wierzyciela, a tą *causa cavendi*, zabezpieczenie wierzytelności przysługującej wierzycielowi (por. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 1992, sygn.. akt II CRN 87/92; uchwała SN z dnia 5 maja 1993 r, sygn.. akt III CZP 54/93) . C. taka wynika ze stosunku prawnego łączącego wierzyciela z dłużnikiem , z którego z kolei wynika zabezpieczona wierzytelności, a nie ma w tej kwestii jakiegokolwiek znaczenia, czy przewłaszczającym jest dłużnik czy inna osoba. Tym samym stosunek wewnątrz pomiędzy przewłaszczającym a kredytobiorcą nie ma znaczenia w stosunku do samej umowy przewłaszczenia, a tym samym dającym zabezpieczenie może być osoba w ogóle nie pozostająca w żadnym związku z dłużnikiem.

W przedmiotowej sprawie pomiędzy (...) a pozwaną w dniu 12 grudnia 2012 r. została zawarta umowa przewłaszczenia na zabezpieczenia pod **warunkiem rozwiązujący**, tj. w przypadku spełnienia świadczenia przez pożyczkobiorcę, przedmiot umowy przewłaszczenia automatycznie wracał do przewłaszczającego. W umowie określono szczegółowo warunki umowy oraz oddano przewłaszczającemu samochód do dalszego używania. Zawarta umowa stanowiła jeden z kilku sposobów zabezpieczenia pożyczki zaciągniętej przez M. N., i to od powoda zależało z którego ze sposobów zabezpieczenia skorzysta, w przypadku braku możliwości spłaty pożyczki. Pozwana podnosiła, iż umowa została zawarta dla pozorów, ale okoliczność ta nie została w żaden sposób wykazana. To na pozwanej ciążył obowiązek wykazania tej pozorowości. Pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów, iż (...) wyraził zgodę na zawarcie Umowy jedynie dla pozorów. Wręcz przeciwnie zeznania świadków-pracowników (...) temu przeczą.

Wbrew twierdzeniom pełn. pozwanej umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie nie ma również charakteru akcesoryjnego w stosunku do zabezpieczonej wierzytelności (por. orzeczenie SN z 21 marca 2013 r. II CSK 396/12). Cecha akcesoryjności prawa rzeczowego powinna bowiem wynikać z wyraźnego przepisu. Zgodnie z zasadą numerus clausus praw rzeczowych ograniczonych katalog, treść oraz konstrukcja praw rzeczowych, a więc praw skutecznych erga omnes, może być kształtowana jedynie przez prawodawcę. Uczestnicy obrotu prawnego są w tej mierze pozbawieni jakichkolwiek kompetencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 1997 r., I CKN 321/97, nie publ.). W związku z tym tylko ustawa może wskazywać, jakie prawo rzeczowe ma w szczególności charakter prawa akcesoryjnego. W prawie polskim akcesoryjnymi prawami rzeczowymi są jedynie hipoteka, zastaw oraz zastaw rejestrowy. Takiego charakteru nie ma prawo własności przewłaszczonej rzeczy na zabezpieczenie. Mimo że zawarcie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie jest funkcjonalnie związane z zabezpieczoną wierzytelnością, to istnienie i zakres prawa własności do przewłaszczonej nieruchomości nie jest uzależniony od istnienia i zakresu zabezpieczonej wierzytelności. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2000 r., III CKN 246/00). Tym samym śmierć pożyczkobiorcy nie miała w okolicznościach niniejszej sprawy żadnego znaczenia na obowiązywanie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, tym bardziej , że wierzytelność powoda z tytułu zaciągniętej przez M. N. pożyczki nie wygasła a jedynie stała się natychmiast wymagalna. Roszczenie z tytułu umowy pożyczki zaciągniętej przez M. N. nie jest roszczeniem osobistym, jako roszczenie majątkowe przechodzi na spadkobierców i to oni są zobowiązani do zaspokojenia wierzyciela.

Wskazać należy, iż to od powoda zależy z jakiego sposobu zabezpieczenia skorzysta. Z dokumentów dołączonych do akt sprawy w postaci nakazu zapłaty w sprawie I Nc 2729/16 przeciwko S. N. wynika, iż powód próbował zaspokoić się od spadkobierczyni M. N. - jego żony, która była również poręczycielem weksla in blanco, ale nie uzyskał zaspokojenia.

Mając na uwadze powyższe , na podstawie art. 222 par. 1 k.c. Sąd w punkcie 1 wyroku nakazał wydać przez pozwaną K. S. powodowi samochód osobowy marki O. (...) numer nadwozia (...) nr rej. (...) rok produkcji 2006.

Jednocześnie na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd obciążył pozwaną jako przegrywającą proces w całości kosztami postępowania poniesionymi w sprawie przez powoda. Na koszty postępowania złożyła się opłata od pozwu w wysokości 1750 zł (5% od wartości przedmiotu sporu art. 13 u. o k. s. w s. c.), 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 3600 zł tytułem wynagrodzenia pełn. powoda (par. 8 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) .